

บทที่ 3

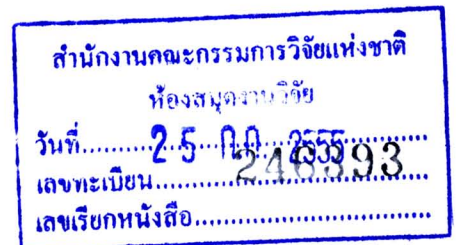
กระบวนการมูลฐานในทฤษฎี สมมาตรยิ่งยวดควอนตัมอิเล็กโตรได นามิกส์

เพื่อที่จะสร้างแอมพลิจูดการเปลี่ยนสถานะสุญญากาศไปยังสุญญากาศ (the vacuum-to-vacuum transition amplitude) $\langle 0_+ | 0_- \rangle$ ของทฤษฎี SQED ซึ่งได้จากเวสส์-ซุมิโนลากรางเจียน (the Wess-Zumino Lagrangian). คู่สมมาตรยวดยิ่งนิยามผ่านเชื่อมต่อสมมาตรคือ ψ : สนามอิเล็กตรอน (electron field), (ϕ_1, ϕ_2) : คู่ SUSY (selectron field), A^μ : สนามโฟตอน (photon field) และ λ : คู่ SUSY (photino field) เราศึกษาผ่านคูลอมบ์เกจ (Coulomb gauge) เรารู้ความสัมพันธ์กับแหล่งกำเนิดภายนอก (external sources) เพื่อสร้าง $\langle 0_+ | 0_- \rangle$ ดังนั้นเรานำเสนอลากรางเจียนใหม่ในการเทอมของแหล่งกำเนิด โดยใช้ *functional derivative techniques* เราได้สมการสำหรับ $\langle 0_+ | 0_- \rangle$ เป็น functional derivative operation กระทำบน $\langle 0_+ | 0_- \rangle_0$ เกี่ยวข้องกับการแพร่ของอนุภาคอิสระระหว่างแหล่งกำเนิดเหล่านี้เสมือนแหล่งแพร่และตัววัดสมการสุดท้ายของเราโดยคูลอมบ์เกจ นำไปสู่การคำนวณกระบวนการมูลฐานลากรางเจียน (ความหนาแน่น) สำหรับ SQED ในเทอมของแหล่งกำเนิดเป็น

$$\mathcal{L} = \mathcal{L}_0 + \mathcal{L}_I + \mathcal{L}_S, \quad (3.1)$$

โดย

$$\begin{aligned} \mathcal{L}_0 \equiv & \frac{1}{2} \left[\left(\frac{\partial_\mu \bar{\psi}}{i} \right) \gamma^\mu \psi - \bar{\psi} \gamma^\mu \left(\frac{\partial_\mu \psi}{i} \right) \right] - m_0 \bar{\psi} \psi \\ & - \left(\partial_\mu \phi_1^\dagger \right) (\partial^\mu \phi_1) - m_0^2 \phi_1^\dagger \phi_1 - \left(\partial_\mu \phi_2^\dagger \right) (\partial^\mu \phi_2) - m_0^2 \phi_2^\dagger \phi_2 \\ & - \frac{1}{4} F_{\mu\nu} F^{\mu\nu} - \frac{1}{4} \left[\left(\frac{\partial_\mu \bar{\lambda}}{i} \right) \gamma^\mu \lambda - \bar{\lambda} \gamma^\mu \left(\frac{\partial_\mu \lambda}{i} \right) \right], \end{aligned} \quad (3.2)$$

ลากรางเจียนอันตรกิริยา

$$\begin{aligned}
\mathcal{L}_I \equiv q_0 \Big\{ & \bar{\psi} \gamma^\mu \psi A_\mu - i A^\mu \left[\phi_1^\dagger (\partial_\mu \phi_1) - (\partial_\mu \phi_1^\dagger) \phi_1 \right] \\
& + i A^\mu \left[\phi_2^\dagger (\partial_\mu \phi_2) - (\partial_\mu \phi_2^\dagger) \phi_2 \right] \\
& + \frac{1}{\sqrt{2}} \left[\bar{\lambda} (\mathbb{1} - i\gamma_5) \psi \phi_1^\dagger + \bar{\lambda} (\mathbb{1} + i\gamma_5) \psi \phi_2 \right. \\
& \left. - \bar{\psi} (\mathbb{1} + i\gamma_5) \lambda \phi_1 - \bar{\psi} (\mathbb{1} - i\gamma_5) \lambda \phi_2^\dagger \right] \Big\} \\
& - q_0^2 \left[\frac{1}{2} \left(\phi_1^\dagger \phi_1 - \phi_2^\dagger \phi_2 \right)^2 + A_\mu A^\mu \left(\phi_1^\dagger \phi_1 + \phi_2^\dagger \phi_2 \right) \right], \quad (3.3)
\end{aligned}$$

และลากรางเจียนของแหล่งกำเนิดภายนอก (c-number) $\eta, \bar{\eta}, J^\mu, K_1, K_1^\dagger, K_2, K_2^\dagger, \xi, \bar{\xi}$ พร้อมด้วย the anticommuting $\eta, \bar{\eta}, \xi, \bar{\xi}$ ได้ว่า

$$\begin{aligned}
\mathcal{L}_S \equiv & \bar{\psi} \eta + \bar{\eta} \psi + J^\mu A_\mu + K_1^\dagger \phi_1 + \phi_1^\dagger K_1 + K_2^\dagger \phi_2 + \phi_2^\dagger K_2 \\
& + \bar{\lambda} \xi + \bar{\xi} \lambda. \quad (3.4)
\end{aligned}$$

เราพิจารณาลากรางเจียนอันตรกิริยาในสมการที่ (3.3) เพื่อคำนวณแอมพลิจูดการเปลี่ยนสถานะสูญญากาศไปยังสูญญากาศโดยการแทนสนามด้วยfunctional derivative ด้วยแหล่งกำเนิดภายนอก: $\psi \equiv \frac{\delta}{i\delta\bar{\eta}}, \bar{\psi} \equiv \frac{\delta}{i\delta\eta}, A_\mu \equiv \frac{\delta}{i\delta J^\mu}, \phi_1 \equiv \frac{\delta}{i\delta K_1^\dagger}, \phi_1^\dagger \equiv \frac{\delta}{i\delta K_1}, \phi_2 \equiv \frac{\delta}{i\delta K_2^\dagger}, \phi_2^\dagger \equiv \frac{\delta}{i\delta K_2}, \lambda \equiv \frac{\delta}{i\delta\bar{\xi}}$ และ $\bar{\lambda} \equiv \frac{\delta}{i\delta\xi}$, and giving a new the interaction lagrangian $\mathcal{L}'_I$. ดังนั้น แอมพลิจูดการเปลี่ยนสถานะสูญญากาศไปยังสูญญากาศในลูปอัมเบเกเป็น

$$\langle 0_+ | 0_- \rangle = \exp \left[i \int (dx) \mathcal{L}'_I \right] \langle 0_+ | 0_- \rangle_0, \quad (3.5)$$

โดย $\langle 0_+ | 0_- \rangle_0 \equiv \langle 0_+ | 0_- \rangle|_{q_0=0}$ is given by

$$\begin{aligned}
\langle 0_+ | 0_- \rangle_0 = & \exp \left[i \int (dx)(dx') \bar{\eta}(x) S_+(x, x') \eta(x) \right] \\
& \times \exp \left[i \int (dx)(dx') K_1^\dagger(x) \Delta_{1+}(x, x') K_1(x) \right] \\
& \times \exp \left[i \int (dx)(dx') K_2^\dagger(x) \Delta_{2+}(x, x') K_2(x) \right] \\
& \times \exp \left[i \int (dx)(dx') J_\mu(x) D_{C+}^{\mu\nu}(x, x') J_\nu(x) \right] \\
& \times \exp \left[i \int (dx)(dx') \bar{\xi}(x) R_+(x, x') \xi(x) \right]. \quad (3.6)
\end{aligned}$$

โดยสัมพันธ์กับการแพร่อิสระนิยามในโคออร์ดิเนตเทอมสำหรับการแพร่อิเล็กตรอนอิสระ

$$S_+(x, x') = \int \frac{(dp)}{(2\pi)^4} \frac{-\gamma p + m_0}{p^2 + m_0^2 - i\epsilon} e^{ip(x-x')}, \quad (3.7)$$

การแพร่โฟตอนอิสระ

$$D_{C+}^{\mu\nu}(x, x') = \int \frac{(dq)}{(2\pi)^4} D_{C+}^{ij}(q) e^{iq(x-x')}, \quad (3.8)$$

การแพร่โฟติโนอิสระ

$$R_+(x, x') = \int \frac{(dp)}{(2\pi)^4} \frac{-\gamma p}{p^2 - i\epsilon} e^{ip(x-x')}, \quad (3.9)$$

การแพร่ซีเล็กตอนอิสระ

$$\Delta_{1+}(x, x') = \int \frac{(dk_1)}{(2\pi)^4} \frac{1}{k_1^2 + m_0^2 - i\epsilon} e^{ik_1(x-x')}, \quad (3.10)$$

$$\Delta_{2+}(x, x') = \int \frac{(dk_2)}{(2\pi)^4} \frac{1}{k_2^2 + m_0^2 - i\epsilon} e^{ik_2(x-x')}. \quad (3.11)$$

3.1 Schwinger-Feynman Rules Using Functional Derivatives

แอมพลิจูดการเปลี่ยนสถานะสูญญากาศไปยังสูญญากาศในคลอ็บเกจในเทอมของแหล่งกำเนิดเป็น

$$\langle 0_+ | 0_- \rangle = \exp(iq_0 A - iq_0^2 B) \langle 0_+ | 0_- \rangle_0, \quad (3.12)$$

โดย

$$\begin{aligned} \mathcal{A} \equiv & \int (dx) \left\{ \frac{\delta}{i\delta\eta} \gamma^\mu \frac{\delta}{i\delta\bar{\eta}} \frac{\delta}{i\delta J^\mu} \right. \\ & - iq_0 \frac{\delta}{i\delta J^\mu} \left[\frac{\delta}{i\delta K_1} \left(\partial_\mu \frac{\delta}{i\delta K_1^\dagger} \right) - \left(\partial_\mu \frac{\delta}{i\delta K_1} \right) \frac{\delta}{i\delta K_1^\dagger} \right] \\ & + iq_0 \frac{\delta}{i\delta J^\mu} \left[\frac{\delta}{i\delta K_2} \left(\partial_\mu \frac{\delta}{i\delta K_2^\dagger} \right) - \left(\partial_\mu \frac{\delta}{i\delta K_2} \right) \frac{\delta}{i\delta K_2^\dagger} \right] \\ & + \frac{q_0}{\sqrt{2}} \left[\frac{\delta}{i\delta\xi} (\mathbb{1} - i\gamma_5) \frac{\delta}{i\delta\bar{\eta}} \frac{\delta}{i\delta K_1} + \frac{\delta}{i\delta\xi} (\mathbb{1} + i\gamma_5) \frac{\delta}{i\delta\bar{\eta}} \frac{\delta}{i\delta K_2^\dagger} \right. \\ & \left. \left. - \frac{\delta}{i\delta\eta} (\mathbb{1} + i\gamma_5) \frac{\delta}{i\delta\xi} \frac{\delta}{i\delta K_1^\dagger} - \frac{\delta}{i\delta\eta} (\mathbb{1} - i\gamma_5) \frac{\delta}{i\delta\xi} \frac{\delta}{i\delta K_2} \right] \right\} \quad (3.13) \end{aligned}$$

and

$$\begin{aligned} \mathcal{B} \equiv \int (dx) & \left[\frac{1}{2} \left(\frac{\delta}{i\delta K_1} \frac{\delta}{i\delta K_1^\dagger} - \frac{\delta}{i\delta K_2} \frac{\delta}{i\delta K_2^\dagger} \right)^2 \right. \\ & \left. + \frac{\delta}{i\delta J^\mu} \frac{\delta}{i\delta J_\mu} \left(\frac{\delta}{i\delta K_1} \frac{\delta}{i\delta K_1^\dagger} + \frac{\delta}{i\delta K_2} \frac{\delta}{i\delta K_2^\dagger} \right) \right]. \end{aligned} \quad (3.14)$$

เราสามารถเขียนแอมพลิจูดการเปลี่ยนสถานะสุญญากาศไปยังสุญญากาศในสมการที่ (3.12) ได้ใหม่เป็น

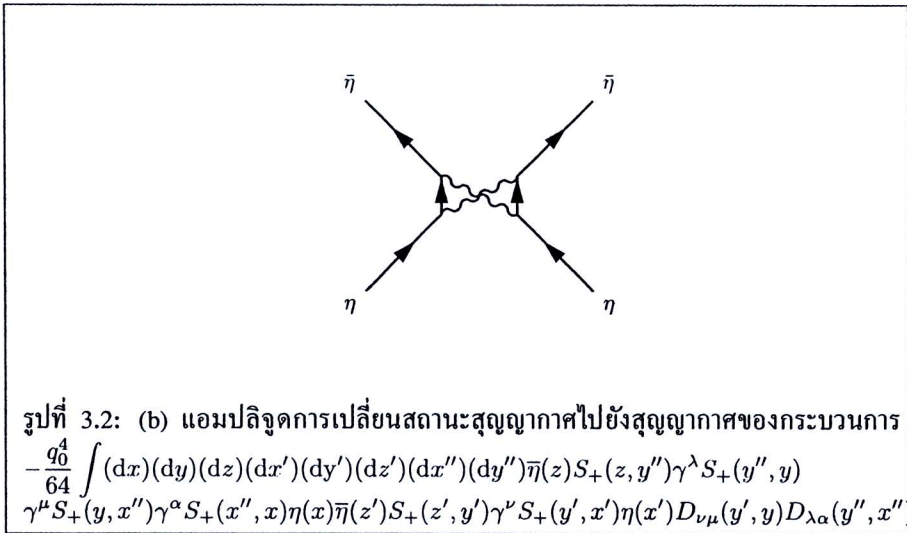
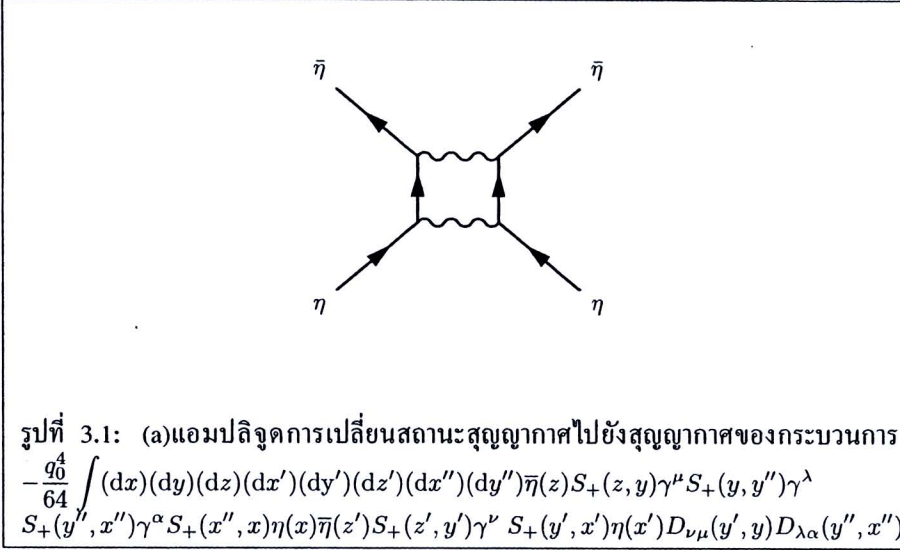
$$\langle 0_+ | 0_- \rangle = \exp [a_0 + q_0 a_1 + q_0^2 a_2 + q_0^3 a_3 + \dots] \quad (3.15)$$

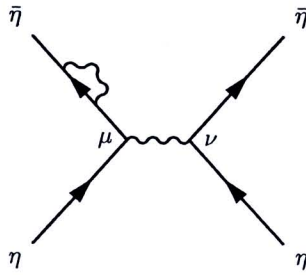
โดย

$$\begin{aligned} a_0 &= \ln \langle 0_+ | 0_- \rangle_0, \\ a_1 &= \frac{i}{\langle 0_+ | 0_- \rangle_0} \mathcal{A} \langle 0_+ | 0_- \rangle_0, \\ a_2 &= -\frac{a_1^2}{2} - \frac{1}{2} \frac{1}{\langle 0_+ | 0_- \rangle_0} [\mathcal{A}^2 + 2i\mathcal{B}] \langle 0_+ | 0_- \rangle_0, \\ a_3 &= -\frac{a_1^3}{6} - \frac{2a_1 a_2}{3} - \frac{a_2 a_1}{3} \\ &\quad + \frac{1}{6} \frac{1}{\langle 0_+ | 0_- \rangle_0} [2\mathcal{B}\mathcal{A} + 4\mathcal{A}\mathcal{B} - i\mathcal{A}^3] \langle 0_+ | 0_- \rangle_0, \\ a_4 &= -\frac{a_1^4}{24} - \frac{a_1^2 a_2}{4} - \frac{a_1^2 a_3}{4} - \frac{a_1^2 a_2 a_1}{12} - \frac{a_1 a_2^2}{3} - \frac{a_2^2}{6} - \frac{a_2 a_1^2}{12} \\ &\quad - \frac{a_3 a_1}{2} + \frac{1}{24} \frac{1}{\langle 0_+ | 0_- \rangle_0} \{ \mathcal{A}^4 - 12\mathcal{B}^2 + 2i\mathcal{B}\mathcal{A}^2 \\ &\quad + 4i\mathcal{A}\mathcal{B}\mathcal{A} + 6i\mathcal{A}^2\mathcal{B} \} \langle 0_+ | 0_- \rangle_0, \\ &\vdots \end{aligned}$$

3.2 กระเจิงอิเล็กตรอน-อิเล็กตรอน($e^-e^- \rightarrow e^-e^-$) ในอันดับที่ 4 ของ q_0 และแผนภาพไฟน์แมน

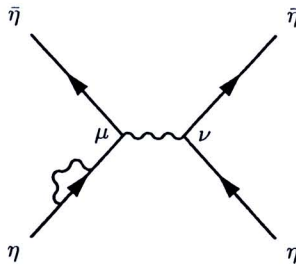
ในหัวข้อนี้เราจะประยุกต์ใช้แอมพลิจูดการเปลี่ยนสถานะสุญญากาศไปยังสุญญากาศคำนวณหาแผนภาพไฟน์แมนของการกระเจิงอิเล็กตรอน-อิเล็กตรอน($e^-e^- \rightarrow e^-e^-$) ในอันดับที่ 4 ของ q_0 โดยที่ q_0 เป็น bare ประจุ (bare charge) เรามีว่า

รูปที่ 3.3: (c) แอมพลิจูดการเปลี่ยนสถานะสุญญากาศไปยังสุญญากาศของกระบวนการ

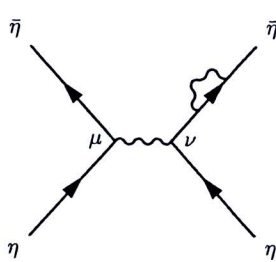
$$-\frac{g_0^4}{64} \int (dx)(dy)(dz)(dx')(dy')(dz')(dx'')(dy'') \bar{\eta}(z) S_+(z, y'') \gamma^\lambda S_+(y'', x') \gamma^\alpha S_+(x'', y) \gamma^\mu S_+(y, x) \eta(x) \bar{\eta}(z') S_+(z', y') \gamma^\nu S_+(y', x') \eta(x') D_{\nu\mu}(y', y) D_{\lambda\alpha}(y'', x'')$$

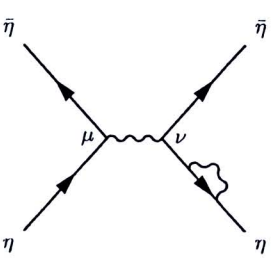
รูปที่ 3.4: (d) แอมพลิจูดการเปลี่ยนสถานะสุญญากาศไปยังสุญญากาศของกระบวนการ

$$-\frac{g_0^4}{64} \int (dx)(dy)(dz)(dx')(dy')(dz')(dx'')(dy'') \bar{\eta}(z) S_+(z, y) \gamma^\mu S_+(y, x) \eta(x) D_{\nu\mu}(y', y) D_{\lambda\alpha}(y'', x'') \bar{\eta}(z') S_+(z', y'') \gamma^\lambda S_+(y'', x') \gamma^\alpha S_+(x'', y') \gamma^\nu S_+(y', x') \eta(x')$$

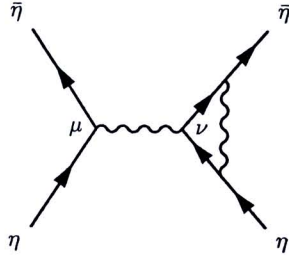

รูปที่ 3.5: (e) แอมพลิจูดการเปลี่ยนสถานะสุญญากาศไปยังสุญญากาศของกระบวนการ

$$-\frac{g_0^4}{64} \int (dx)(dy)(dz)(dx')(dy')(dz')(dx'')(dy'') \bar{\eta}(z) S_+(z, y) \gamma^\mu S_+(y, x) \eta(x) D_{\nu\mu}(y', y) D_{\lambda\alpha}(y'', x'') \bar{\eta}(z') S_+(z', y') \gamma^\nu S_+(y', y'') \gamma^\lambda S_+(y'', x'') \gamma^\alpha S_+(x'', x') \eta(x')$$

รูปที่ 3.6: (f) แอมพลิจูดการเปลี่ยนสถานะสุญญากาศไปยังสุญญากาศของกระบวนการ

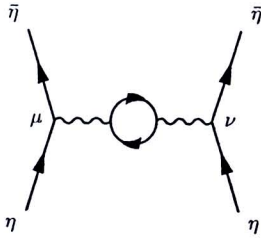
$$-\frac{g_0^4}{64} \int (dx)(dy)(dz)(dx')(dy')(dz')(dx'')(dy'') \bar{\eta}(z) S_+(z, y) \gamma^\mu S_+(y, x) \eta(x) D_{\nu\mu}(y', y) D_{\lambda\alpha}(y'', x'') \bar{\eta}(z') S_+(z', y') \gamma^\lambda S_+(y', y'') \gamma^\nu S_+(x'', y') \gamma^\alpha S_+(y', x') \eta(x')$$

รูปที่ 3.7: (g)แอมพลิจูดการเปลี่ยนสถานะสุญญากาศไปยังสุญญากาศของกระบวนการ

$$-\frac{q_0^4}{64} \int (dx)(dy)(dz)(dx')(dy')(dz')(dx'')(dy'') \bar{\eta}(z) S_+(z, y) \gamma^\mu S_+(y, x) \eta(x) D_{\mu\lambda}(y, y'')$$

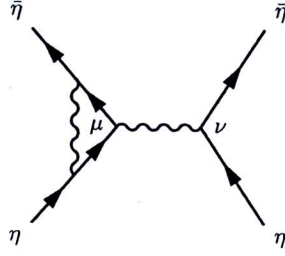
$$D_{\nu\alpha}(y', x'') \bar{\eta}(z') S_+(z', y') \gamma^\nu S_+(y', x') \eta(x') \gamma^\lambda S_+(y'', x'') S_+(x'', y') \gamma^\alpha$$

รูปที่ 3.8: (h)แอมพลิจูดการเปลี่ยนสถานะสุญญากาศไปยังสุญญากาศของกระบวนการ

$$-\frac{q_0^4}{64} \int (dx)(dy)(dz)(dx')(dy')(dz')(dx'')(dy'') \bar{\eta}(z) S_+(z, y'') \gamma^\lambda S_+(y'', y) \gamma^\mu S_+(y, x)$$

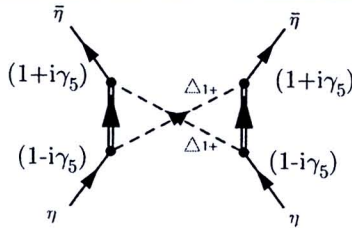
$$\eta(x) D_{\mu\nu}(y', y) \bar{\eta}(z') S_+(z', x'') \gamma^\alpha S_+(x'', y') \gamma^\nu S_+(y', x') \eta(x') D_{\lambda\alpha}(y'', x'')$$

รูปที่ 3.9: (i) แอมพลิจูดการเปลี่ยนสถานะสุญญากาศไปยังสุญญากาศของกระบวนการ

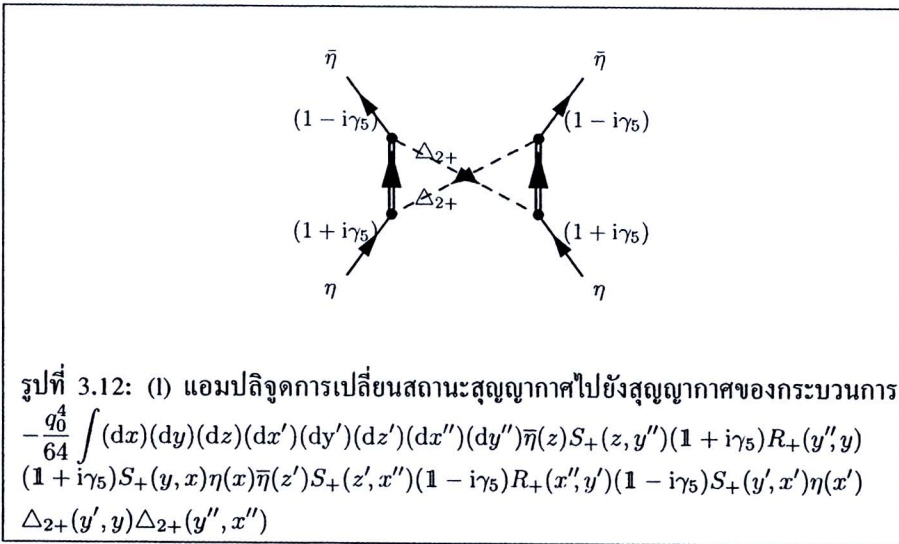
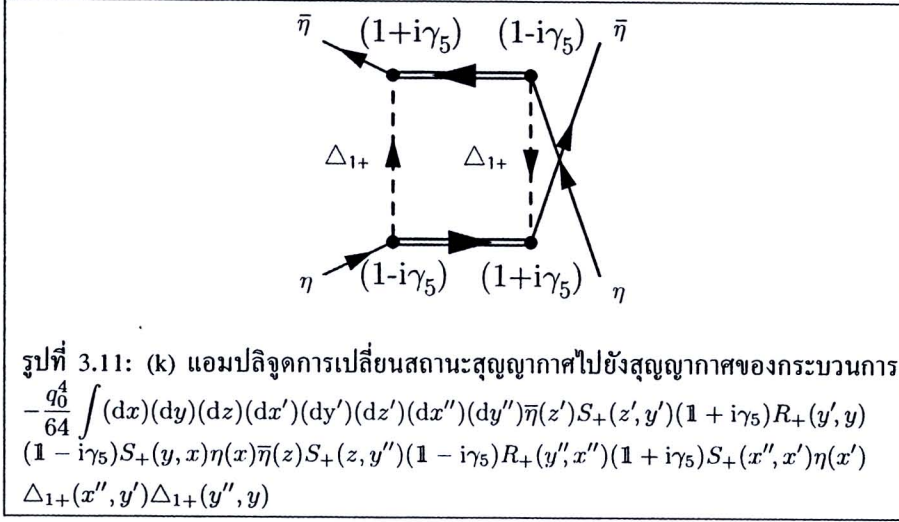
$$-\frac{g_0^4}{64} \int (dx)(dy)(dz)(dx')(dy')(dz')(dx'')(dy'') \bar{\eta}(z) S_+(z, y'') \gamma^\lambda S_+(y'', y) \gamma^\mu S_+(y, x) \eta(x) D_{\alpha\mu}(x'', y) \bar{\eta}(z') S_+(z', x'') \gamma^\alpha S_+(x'', y') \gamma^\nu S_+(y', x') \eta(x') D_{\nu\lambda}(y'', y')$$

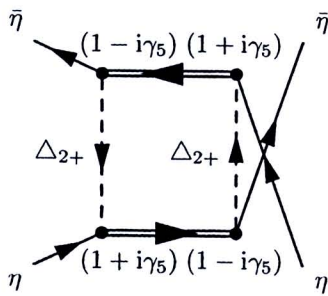
ในกระบวนการทั้งหมดที่กล่าวมานั้นตรงกับการทำนายของไฟน์แมนเกี่ยวกับกระบวนการกระเจิงอิเล็กตรอน-อิเล็กตรอน ($e^-e^- \rightarrow e^-e^-$) ในอันดับที่ 4 ของ ประจุไฟฟ้าในทฤษฎีพลศาสตร์ไฟฟ้าควอนตัม และในการคำนวณในทฤษฎีสมมาตรยิ่งยวดควอนตัมอิเล็กโตรไดนามิกส์ โดยแอมพลิจูดการเปลี่ยนสถานะสุญญากาศไปยังสุญญากาศของกระบวนการกระเจิงของคู่อิเล็กตรอน-อิเล็กตรอน เราจะนำไปประยุกต์ใช้ในการคำนวณหาสัมพันธของสปินของคู่อิเล็กตรอนต่อไปในอนาคต เราพบว่ามีกระบวนการเกิดขึ้นเพิ่มเติมดังนี้

รูปที่ 3.10: (j) แอมพลิจูดการเปลี่ยนสถานะสุญญากาศไปยังสุญญากาศของกระบวนการ

$$-\frac{g_0^4}{64} \int (dx)(dy)(dz)(dx')(dy')(dz')(dx'')(dy'') \bar{\eta}(z) S_+(z, y'') (1 + i\gamma_5) R_+(y'', y) (1 + i\gamma_5) S_+(y, x) \eta(x) \bar{\eta}(z') S_+(z', x'') (1 - i\gamma_5) R_+(x'', y') (1 - i\gamma_5) S_+(y', x') \eta(x') \Delta_{1+}(y', y) \Delta_{1+}(y'', x'')$$

รูปที่ 3.13: (m) แอมพลิจูดการเปลี่ยนสถานะสุญญากาศไปยังสุญญากาศของกระบวนการ

$$-\frac{q_0^4}{64} \int (dx)(dy)(dz)(dx')(dy')(dz')(dx'')(dy'') \bar{\eta}(z') S_+(z', y') (1 + i\gamma_5) R_+(y', y)$$

$$(1 - i\gamma_5) S_+(y, x) \eta(x) \bar{\eta}(z) S_+(z, y'') (1 - i\gamma_5) R_+(y'', x'') (1 + i\gamma_5) S_+(x'', x') \eta(x')$$

$$\Delta_{2+}(x'', y') \Delta_{2+}(y'', y)$$